

Asia: VN/23227/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakentamislain mukaisten rakentamisen luonnollisten henkilöiden pätevyysien toteamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Valtuutettua toimielintä koskevat huomiot.

Rakennusteollisuus RT kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto laista rakentamislain mukaisten rakentamisen luonnollisten henkilöiden pätevyysien toteamisesta.

Yleistä rakennusvalvonnoista

Rakennustarkastus on merkittävä yhteistyökumppani rakennusalalle ja rakennusalalla on lupaviranomaisessa vuosittain kymmeniätuhansia asiakaskontakteja. Rakennustarkastuksen toimivuus on ensiarvoisen tärkeää Rakennusteollisuuden kannalta. Rakennustarkastuksen käytäntöjen ja tulkintojen tulisi olla yhteneväisiä, sujuvia, tasapuolisia ja luotettavia.

Rakennusvalvonnalla merkittävä rooli maankäytön suunnittelun jatkumona. Kaavoituksen ja rakennusvalvonnan yhteistyön sujuvuus on ensiarvoisen tärkeää. Rakennusalan kannalta toimiva rakennusvalvonta parantaa rakennusalan yritysten markkinoille pääsyä ja lisää kilpailua.

Rakennusvalvonnalle aiheuttaa haasteita lainsäädännön laaja tehtäväkenttä, määräysten jatkuva lisääntyminen sekä monimutkaistuminen. Lisäksi rakennusalan näkökulmasta on ollut nähtävissä viime vuosina resurssien riittämättömyyttä erityisesti pienissä kunnissa mutta viime aikoina on luvituksessa ollut haasteita myös suurissa kunnissa.

Rakennusteollisuuden näkökulmasta ongelmia aiheuttavat määräysten erilainen soveltaminen uudisrakentamiseen ja korjausrakentamiseen ja suunnittelijoiden ja työnjohdon pätevyys- ja kelpoisuuskysymyksiin liittyvät erilaiset tulkinnat.

Muuttuva rakennuslaki, sen liitännäislait ja asetukset tuovat rakennusvalvonnoille lisää tehtäviä ja ammatillisen osaamisen vaateita. Sen vuoksi olisi tärkeää, että rakennusvalvontojen riittävistä resursseista ja koulutuksesta uusiin tehtäviin huolehditaan. Ottaen huomioon, että em. lakien ja asetusten on kaavailtu tulevan voimaan vuoden 2024 alussa, on aikataulu koulutuksen ja perehtymisen kannalta mielestämme aivan liian kireä, varsinkin kun rakentamislain, liitännäislakien ja asetusten kokonaisuutta ei voida vielä arvioida.

Lausunto

Esityksen tavoitteena on, että tietyt yksityiset toimielimet tekisivät valtakunnallisesti rakennusalan suunnittelijoiden ja työnjohtajien pätevyysien todentamiset. Tämä on muutos nykytilaan, jossa kunkin kunnan rakennusvalvonta vastaa rakennushankkeiden suunnittelijoiden ja työnjohtajien kelpoisuuden tarkistamisesta kokonaisuudessaan. Esitetyn vaikutusarvion mukaan todistusmenettely tulisi koskemaan noin 15 000 -20 000 henkilöä. Todentaminen liittyisi noin 30 pätevyysalaan, joista kussakin olisi useita eri tasoja.

Pidämme hyvänä tavoitetta vähentää jokaisen luvituksen yhteydessä tapahtuvaa suunnittelijoiden ja työnjohtajien tietojen tarkistamista.

Uuden rakentamislain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024. Todistuksien myöntämiseen liittyen on siirtymäaika, kun ympäristöministeriö voisi hyväksyä ennen lain voimaantuloa hyväksytyt vapaaehtoiset pätevyudet lain mukaisiksi pätevyyksiksi - toimielimen esityksestä. Esitämme kuitenkin huolestamme siitä, että lain tarkoittamia toimielimiä olisi lain voimaan tultua vielä toiminnassa, joten mitään esityksiäkään ei toimielimeltä liittyen pätevyyksiin voi tulla. Rakentamislain 75 §:n mukaan henkilö ei saa lain voimaantultua enää toimia suunnittelijana tai työnjohtajana eikä rakentamislaisissa ole siirtymäaika. Toisaalta toimielimeksi voisi tulla hyväksytyksi vasta 1.1.2024. Samanaikaisesti tulisi alkaa käsittelemään merkittävää määrää hyväksymishakemuksia, joka tulisi aiheuttamaan ruuhkaa, kun kaikki suunnittelijat ja työnjohtajat hakevat lain edellyttämää pätevyyttä.

FISEn pätevyysrekisterissä on tällä hetkellä:

217 vastaavaa työnjohtajaa

557 pääsuunnittelijaa

994 rakennussuunnittelijaa

154 pohjarakennesuunnittelijaa

723 betonirakennesuunnittelijaa

330 teräsrakennesuunnittelijaa

109 puurakennesuunnittelijaa

515 IV-suunnittelijaa

510 KVV-suunnittelijaa

Yhteensä rekisteristä löytyy tällä hetkellä 9371 pätevyyttä, eri tehtäville ja eri tasoissa. Mikäli tästä tulisi ainoa järjestelmä, pätevyysien määrän pitäisi ehkä noin 10-kertaistua, jotta tekijöitä olisi riittävästi Suomen rakentamisen tarpeita varten. Tällä tulisi olla mielestämme merkittävä vaikutus rekisteröinnin hintaan, järjestelmä skaalautuu isompaankin väkimäärään ja toimikunnat voivat hyväksyä samalla päätöksellä useampia hakijoita kerralla. Oletamme, että nykyisestä rekisteristä puuttuvat erityisesti tavanomaisen tason tekijät.

Pyydämmekin jatkovalmistelussa kiinnittämään asiaan huomiota ja pohtimaan esityksen voimaantuloa vaiheistettuna.

Lisäksi haluamme tuoda esiin, että rakennusalalla on lakisääteinen pätevyysvaatimus ollut voimassa jo pidempään koskien rakennusterveysasiantuntijaa. Pätevyys on todettu STM:n Asumisterveysasetuksessa ja sertifiointijärjestelmä perustuu Terveysturvallisuuslain 49§:ään. Tämä järjestely on toiminut hyvin ja siitä kannattaa ottaa mallia varsinkin itse sertifiointin järjestämiseen.

Näkemyksemme mukaan tavanomaisella tasolla rakennusvalvonnat eivät voisi enää evätä jonkun henkilön toimimista suunnittelijana tai työnjohtajana. Sen sijaan ylemmissä pätevyysluokissa rakennusvalvonta voisi rakennuslain 73§:n mukaan poiketa pätevyysvaatimuksista hankkeen erityispiirteiden vuoksi, joka voi jatkossakin johtaa tulkintojen epäyhtenäistymiseen. Esityksen tavoitteena on kuitenkin ollut, ettei epäyhtenäisyyttä kuntien kesken pätevyyksien osalta olisi. Tärkeää on myös hankkeiden vaatimustasojen yhtenäinen arviointi. Pidämme tärkeänä läpinäkyvyyttä rakennusvalvontojen toiminnassa ja että sen tehtävänä on lain ja asetusten täyttymisen tarkistaminen.

Erytyisesti haluamme tuoda esiin huolemme pätevyyksien toteamisen kustannusten hinnasta. Mielestämme esityksessä on korostettu säästöjä mutta ei ole arvioitu riittävästi kustannuksia. Esityksessä on arvioitu rekisteröintimenettelyn olevan edullinen. FISE:n nykyinen vapaaehtoisen pätevyyden toteamismaksu on 400 euroa ja lisäksi peritään alv 24%. On huomattava, että jotkut henkilöt hakevat useaa pätevyyttä ja luokitukset muuttuvat nykyisestä. Lisäksi voi syntyä myös muita kustannuksia ja välillisiä vaikutuksia kuten työajan käyttö hakemuksen, joita ei ole vaikutusarvioinnissa havaittu. Vaikutuksina hakijoiden kannalta ovat käytetty työaika. Arvioitavaksi jää myös esimerkiksi vastuuvakuutuksen merkitys kustannuksissa.

Toteamisjärjestelmä ei saisi olla monimutkainen. Pätevyyksistä tulisi olla yksi yhteinen valtakunnallinen rekisteri.

Rakennusteollisuus RT

Todistuksen myöntämistä, todistusta ja todistuksen saajaa koskevat huomiot.

-

Ympäristöministeriötä koskevat huomiot.

-

Rekisteriä tai rekisterinpitoa koskevat huomiot.

-

Ulkomaisten tutkintojen vastaavuutta koskevat huomiot.

-

Siirtymäaikaa koskevat huomiot.

-

Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta.

-

Kärkkäinen Anu
Rakennusteollisuus RT ry